

Píseň: EZ361 – Již vstaňme, bratři + modlitba; Oddíl k výkladu: Zj 2, 8-11

Milí,

na posledním setkání jsme začali Zj 2. A tak dopisy, které jsou kontextem celého pozdějšího vidění.

První dopis je adresován do Efezu. Významného, bohatého, rozrůzněného města. A tomu zřejmě odpovídal také sbor. Který také dovedl rozpoznávat lháře *zvenčí*. Nápadně v odmítání Nikolaitů, Mikulášenců – ti usilovali o spolupráci s císařským kultem a státem, sexuální nevázanost atd. Sbor také trpěl pro Kristovo jméno. Ale už ztratil prvotní lásku.

Do té se má navrátit, aby ten vychladlý, studený, nelaskavý a možná i otrávený a unavený sbor nebyl pohnut *Kristem* ze svého místa.

I jim však byla připomenuta trvajících nabídka Boží milosti: Když zvítězí, *budou* jíst ze stromu života v Božím ráji. Tedy z toho, co je lidem pro náš hřích v tomto světě zapovězeno.

Smyrna

Hned druhý dopis je psán do malého sborečku – i dopis i je spíše dopískem. Ačkoli Smyrna byla takovým Brnem své oblasti – a Efez Prahou. Smyrna usilovala soutěžit s Efezem, kterému to bylo upřímně jedno.

Smyrna jako první v celé oblasti zavedl kult bohyně Romy, brzy poté také kult císařský (srv. předchozí i následující oddíly!). Smyrna byla také několikrát ve svých dějinách zničena – válkou i přírodními katastrofami.

Tak širší kontext sboru je podobný jako v Efezu. Ale sbor samotný je výrazně jiný.

Křesťanský sbor ve Smyrně

Byl již spíše na vymření. Pro mnohé již možná mrtev. I dopis otevřeně hovoří o temné i budoucnosti. Sbor čeká další utrpení a pronásledování i věznění jeho účastníků.

Jak to předesílá už úvod dopisu: Půjde o život a smrt, proto hovoří ten, který „byl mrtev – a je živ.“ Je tedy připomenuta základní změna lidské perspektivy vzkříšením – *zejm.* „mrtvému“ sboru. Protože jeho pronásledováním, vězněním možná i zabíjením účastníkům.

Ale jako i Kristus zemřel – a je živ – je stejně nabídnuto i jim. Vždyť *Kristus* je ten První a Poslední. Nikoli císař. Řím. Roma. Nebo smrt.

Chudoba

Ani tentokrát není dopis psán „v rukavičkách.“ Nakonec stejně jako ostatní novozákonní epištoly. Sboru je připomenuto jeho soužení a chudoba. Můžeme přeložit také jako tíseň (ř. *tchlipsis* = ohrožení života!). „Chudoba“ je zde ř. *ptócheia* = doslovná/hmotná i přenesená. Pro sbor zřejmě platily oba významy.

Tak zatímco sbor „hlavního města“ Efezu hýřil bohatstvím, aktivitou, vytrvalostí a duchovní silou – a ani to *nebylo* dost před Kristem. Naopak, *zejm.* jim hrozilo „odsunutí pryč z Kristovy blízkosti.“ Tak ve sboru ve Smyrně *obráceně*: Už nemají (na) *nic*. Dopísek jim napsaný nechválí *nic*. Ale také *nic* nekritizuje.

Zato připomíná, jak je sbor urážen, pronásledován, vězněn – a stejné ho čeká i dál. A v *tom* je jeho bohatství! Vždyť stejné říkal i žil Kristus. I apoštolové. I proroci. A další. V *utrpení* je křesťanovo bohatství. Ne v pohodlí a modle materiálního „zajištění.“ Nebo dokonce pocitu, víry nebo velikosti/aktivismu sboru.

Hrůznost situace pak ještě podtrhuje krátkost dopisu – soustředí se jen na *nejdůležitější* z *nejdůležitějšího*.

Naděje

Tak slyšíme tradiční biblickou naději. Nikdy ne lacinou. Vždy spolu se slovem soudu – objektivní reality. A vždy znovu v *opačném*, než bychom chtěli: Kristus i s takovými počítá dál. Mají *dál* vytrvávat v *utrpení*. Kterého *nebudou* zbaveni! Ale mohou jím projít *vítězně* – stejně jako bylo nabídnuto efezským. A jako i Kristus zemřel – a je nyní *živ věčně*.

To je biblická naděje – věčnost, Boží království. Ne spokojený, pohodlný, příjemný život v lidském světě. Dokonce se tyto „naděje“ navzájem vylučují...

Tak je až překvapivé, kolik současných křesťanů zejm. v západním světě *potřebuje* číst a přijmout stejné: *Neboj se toho, co máš vytrpět*. Bud' věrný až na smrt!

Místo chtěného: Budeme zbaveni utrpení. Nemusíme nic vytrpět, vydržet, unést. Nemusíme trpět pro svou víru ani vlastní námahu nebo práci. A rozhodně ne pro ni zemřít!

Jak podivná je biblická naděje. A *proto* nepřemožitelná – protože sama je přemožením smrti, bolesti, utrpení, zla, nesmyslu.

Rouhání

Konkrétním příkladem je *blasfémie* ze strany těch, kteří si *říkají* židé. To je velice důležité – *nejde* o židy. Jde o pósery. Tak ani Zj *nekritizuje* židy – uslyšíme opakovaně opak – ale ty, kteří se za ně *vydávají*.

Vlastně pochopitelně – židovství si vymohlo na Římské říši řadu výjimek. Římané dokonce *nesměli* ani vstoupit do jeruzalémského chrámu. Ale křesťanství bylo naopak ilegální. Zcela explicitně. Jako kýria – pána – vyznávali Christose – Mašijacha – Ukřižovaného. Nikoli císaře.

Tak šlo pravděpodobně o skupinu podobnou předchozím Nikolaitům. Tedy zatímco křesťané *odmítají* kompromis a spolupráci se zcela *neslučitelnou* ideologií (srv. „světský stát!“), tato skupina vůči křesťanům (nejen) ve Smyrně činí opak. A zřejmě k tomu navádí i křesťany. A pak je „urážejí,“ posměchem jejich věrnosti *Kristu*. Místo pohodli a ne-utrpení.

Zásadní problematičnost této skupiny zdůrazňuje také sousloví „spolek satanův.“ Dosl. „synagóga satanova.“ Tj. *pokušitelova*, *odpůrcova*, *svůdníková*.

Druhou možností jejich zla, pokoušení bylo, že „jen“ upozorňovali na skutečnost, že křesťané vlastně nejsou židé. Ačkoli z pohledu Říma šlo spíše o takřka *neodlišitelné* skupiny. A tedy o upozornění, že *nemohou* požívat výjimek židovství. A tak mají být popraveni...

Kritika

Křesťanům (nejen) ve Smyrně je tak připomenuto *další* utrpení. Opět pro nás *nepředstavitelné* slovo dnes. Takto si naději *nepředstavujeme*. Zejména pro vymírající sbory a církve! Ti mají přece hlavně slyšet, že „to dobře dopadne.“ Že „je Kristus má rád.“

A místo toho slyší: Budete trpět dál. A ještě víc.

Čeká vás *vězení* pro vaše vyznání (opět *nepředstavitelné* dnes pro nás!). Což je o to *závažnější*, že vězení nebylo trestem, ale „*předsoudní* vazbou.“ Jak to dobře známe také z příběhů apoštola Pavla. Také proto, že v opuštěnosti a utrpení vězení člověk snadněji „*povolí*“ a zapře. Nebo rovnou zradí...

Proto smyrenské křesťany čekala „zkouška“ – protože ve zkoušce *lze obstát*. Tedy nezapřít. Jen to možná bude znamenat smrt. Jako zemřel Kristus, proroci, apoštolové...

Deset dní

Je zaslíbením *omezenosti* zkoušky a utrpení. A tak zdůrazněním možnosti *obstát*. Ale zároveň také tvrdosti – deset ran v Egyptě, mládenci v Da 1. Tak sice půjde o utrpení „*spočitatelné* na prstech ruky“ – ale přitom tvrdé. Tak jde o symbol biblicky apokalyptický: Bude to hrozné. Ale nebude to trvat věčně. Ani zdaleka. A *můžeme* obstát. Nezradit. Nezapřít. Naopak *můžeme vyznat* Krista! A *tak zvítězit!*

Věrnost až na smrt

Jak to zdůrazňuje také úplný závěr dopísku. Z něhož je *explicitně* zřejmá možnost smrti smyrenských křesťanů pro Krista. A oni ji *mají podstoupit*. Tj. *nejsou* navádění k vyhýbání se utrpení ani smrti. Naopak jsou navádění k *podstoupení* obojího.

To si opět dnes nedovedeme představit.

My chceme jen ten vítězný věnec života. Samozřejmě zadarmo. Vždyť jak obtížné je vstávat v neděli ráno! Platit salár! Občas se pomodlit, když něco potřebujeme!

Jak urážlivý je tento tradiční postmoderní postoj ve srovnání s předchozími generacemi v podstatě ve všem: Chceme *jejich* odměnu, naději, vznešenost, důležitost, *výsledky* a důsledky – ale *bez* jejich námahy, utrpení, smrti, bolesti, odvahy a vytrvalosti.

Tak stejně i poslední věta: Zaslubuje vysvobození z *druhé* smrti. Nikoli z té první – biologické, tělesné. Ne z utrpení a bolesti. Ale z *věčné* smrti – ze zatracení, pekla. Z oddělenosti od Boha. Z nesmyslu, zbytečnosti, zrady. Z utrpení *věčného*.

A opět je i toto slovo adresováno *církvím*. Boží zaslíbení *není nikdy* jen malé skupince nebo jednotlivcovi. Platí *obecně*.

Závěr

Jak převelice vzdálená je současná ČCE ve srovnání s prvotní církví. Vždyť dnes už ani nehovoříme o praxi protestantů kolem doby Tolerančního patentu. Nemluvíme už ani o „utrpení“ za komunistického režimu – však jsme ze všech významných církví trpěli s přehledem nejméně.

Tak co zbylo ze základních reformačních pravidel – návratu k Písmu a příkladu prvotní církve?

A nakolik převládl iluzorní triumfalismus – „my to vyhrajem?“ „Ono to nějak samo od sebe dobře dopadne – všechno?“ Samozřejmě bez obětí, utrpení, služby a hrozby smrti. Vždyť si přece *říkáme* křesťané! Ale spíše z Efezu než Smyrny...

Tak stejně paradoxně končí i dopis: Z první smrti *není* vysvobození. I Boží Syn, zcela bez hříchu, tělesně zemřel. Ale Boží naděje je v záchraně *věčnosti*: Druhou smrtí zemřít nemusíme. Zatraceni být *nemusíme*.

Naopak můžeme být *obdarováni* milostí, životem, Božím královstvím. *Vítězstvím*. Skrze *věrnost až na smrt*. A tak můžeme žít bez strachu z druhé smrti už v časném světě. A tak bez strachu ze smrti i *první*. I z utrpení, bolesti, sebeoběti.

Píseň: EZ360 – My čekáme, kdy zavítáš + **modlitba Páně**
Rozhovor